

Täysistunto

Tiistai 13.5.2025 klo 14.00—16.50

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain ja huoneistotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n muuttamisesta sekä positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain 22 §:n 2 momentin 12 kohdan kumoamisesta

Hallituksen esitys HE 43/2025 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja lakivaliokunnan on annettava lausunto.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakoh-
tien jälkeen. — Oikeusministeri Meri, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.01 **Oikeusministeri Leena Meri** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Tällä hallituksen esityksellä ehdotetaan muutettavaksi positiivisesta luottotietorekisteristä ja huoneistotietojärjestelmästä annettuja lakeja. Esityksen pääasiallisena tarkoituksena on mahdollistaa se, että huoneistotietojärjestelmästä siirretään tuohon positiiviseen luottotietorekisteriin taloyhtiölainojen osakaskohtaisia luottovastuita koskevia tietoja. Nämä ovat välttämättömiä tietoja luonnollisen henkilön luottokelpoisuuden arviointia varten.

Positiivisen luottotietorekisterin keskeinen tavoite ja tarkoitus on pyrkiä ehkäisemään luonnollisten henkilöiden ylivelkaantumista. Rekisteriin on kohdistunut ja kohdistuu edelleen monia toiveita. Aikanaan vuonna 22, kun positiivisesta luottotietorekisteristä annettu esitys tuli eduskunnan käsittelyyn, tätä nyt käsittelyssä olevaa rekisterin tietosisällön laajennusta pidettiin kuitenkin kaikkein keskeisimpänä ja kiireellisimpänä luonnollisen henkilön luottokelpoisuuden arvioinnin näkökulmasta. Tätä kiirehdyttiin muun muassa talousvaliokunnan mietinnössä ja lakivaliokunnan lausunnossa.

Taloyhtiölainoihin liittyvät luottovastuut muodostavat edelleen merkittävän osuuden kotitalouksien veloista, ja kokonaisuutena kotitalouksien veloista noin kolme neljäsosaa liittyykin asumiseen. Tilanne on tilastojen valossa säilynyt positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain voimaantulon jälkeen lähes muuttumattomana. Nyt huoneistotietojärjestelmän kehitystyö on edennyt siten, että osakaskohtaisia luottovastuita koskevien tietojen siirtäminen positiiviseen luottotietorekisteriin tulee mahdolliseksi.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksen valmistelussa on huomioitu se, että positiivinen luottotietorekisteri tarkoittaa laaja-alaista luottotietojen käsittelyä, johon liittyy myös riskejä tietosuojan kannalta. EU:n tuomioistuin on lisäksi joulukuussa 2023 ottanut kantaa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2025 vp

luottotietojen arkaluontoisuuteen. Hallituksen esityksessä on tästä syystä arvioitu voimassa olevassa laissa säädettyjen suojatoimien riittävyyttä.

Lakia on myös äskettäin muutettu siten, että luotonantaja saa tiedon luottotietoraportilla siitä, jos rekisteröity on kiistänyt itseään koskevien tietojen paikkansapitävyyden riippumatta siitä, mistä tietoryhmästä on kysymys.

Tämä muutos, jota nyt käsitellään, tulee voimaan alkuvuodesta 2027. Sen lisäksi lakiin ehdotetaan nyt lisättäväksi luotonantajia koskeva velvollisuus tunnistaa luonnollinen henkilö ennen tietojen hakemista rekisteristä. Tämän muutoksen tarkoituksena on vähentää tietojen väärinkäytösriskejä. Oikeusministeriössä tämän lainsäädännön arviointi jatkuu edelleen. Tarkoituksena on lisäksi käynnistää ensi vuoden kuluessa positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain jälkiarviointi, kun rekisterin käytöstä on ehtinyt riittävästi kertyä kokemusta ja tietoa.

Positiivinen luottotietorekisteri otettiin kuluttajaluottojen osalta käyttöön 1.4.2024. On kuitenkin tärkeää huomioida, että rekisterin tietosisältö ei ole vielä täysin valmis, vaan laajenee aiemmin annetun lain perusteella kattamaan luonnollisen henkilön elinkeinotoimintaa varten annetut luotot ensi keväänä eli keväällä 2026. Nyt ehdotettu taloyhtiölainojen osakaskohtainen luottovastuiden näkyminen positiivisessa luottotietorekisterissä voisi esityksen mukaan toteutua keväällä 2027.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä on kyse hankkeesta, jolle eduskunta myönsi jo kolmannessa lisätalousarviossa vuodelle 24 rahoitusta tämän rekisterin kehitystyötä varten. Huoneistotietojärjestelmän kehitystyö puolestaan tapahtuu maa- ja metsätalousministeriön johdolla EU-rahoituksella, johon liittyy määräaikoja. Niiden huomioimiseksi lakiehdotukset on tarkoitettu tulemaan voimaan marraskuun alussa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

14.06 Juha Hänninen kok: Kiitos, arvokas herra puhemies! Taloutemme on vaikeassa tilanteessa. Siksi on tärkeää puhua myös laajemmin taloudellisen tiedon käytöstä ja sen luotettavuudesta. Käsiteltävänä oleva hallituksen esitys 43/2025 koskee positiivisen luottorekisterin kehittämistä. Esityksessä kyse on kotitalouksien taloudellisen turvallisuuden vahvistamisesta.

Arvoisa herra puhemies! Haluamme vahvistaa kansalaisten ja luotonantajien mahdollisuutta nähdä kokonaiskuva velkaantumisesta. Tämä koskisi myös asunto-osaakeyhtiöiden lainojen osakaskohtaisia vastuita. Kun yhä suurempi osa kotitalouksien veloista koostuu yhtiölainoista, on tärkeää, että nämä tiedot ovat saatavilla luotettavasti ja ajantasaisesti. Kyse on siitä, että luotonantajalla on käytössään oikeat tiedot, kun arvioidaan, pystyykö asiakas hoitamaan velvoitteensa, ja ennen kaikkea siitä, että kansalainen voi itse saada yhdestä paikasta selkeän kokonaiskuvan omasta velkaantumisestaan.

Toinen tärkeä muutos liittyy tietoturvaan. Esityksessä lisätään velvollisuus tunnistaa henkilö ennen kuin hänen tietojaan haetaan rekisteristä. Tämä on selkeä askel eteenpäin henkilötietojen suojelussa ja väärinkäytösten ehkäisyssä. On tärkeää, että tieto liikkuu hallitusti, turvallisesti ja vain heille, joilla siihen on perusteltu oikeus.

Arvoisa herra puhemies! Esityksellä vastataan kansainvälisiin velvoitteisiin ja EU:n talouspoliittisiin suosituksiin. Samalla edistetään Suomen omaa kestävä kasvun ohjelmaa. On tärkeää, että ylivelkaantumista torjutaan ennalta. Nyt tarjoamme haasteeseen erinomaisen työkalun. Muutosten tavoitteena on parantaa tietojen kattavuutta, vahvistaa yksityisyy-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2025 vp

densuojaa ja mahdollistaa vastuullinen luotonanto. Näin tuemme samalla vakaita luotto-markkinoita ja kansalaisten taloudellista hyvinvointia.

Arvoisa puhemies! Esityksellä on myös laajempi merkitys turvallisuuden näkökulmasta. Taloudellinen vakaus on osa yhteiskunnan häiriönsietokykyä. Kun tieto on luotettavaa ja päätöksenteko perustuu faktoihin, rakennamme samalla vahvempaa varautumista ja parempaa yhteiskunnan kestävyyttä. Tämä pätee myös taloudellisen tiedon käyttämiseen.

Haluan kiittää valmistelijoita perusteellisesta työstä ja vastuullisesta lähestymistavasta. On tärkeää, että suuntaamme järjestelmämme kohti ajantasaisuutta, selkeyttä ja turvallisuutta. Näin luomme edellytyksiä [Puhemies koputtaa] paitsi yksilön hyvinvoinnille myös yhteiskunnan vakaudelle. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Strandman, olkaa hyvä.

14.09 Jaana Strandman ps: Arvoisa puhemies! Kunnioitettu ministeri! Hallituksen esityksellä ehkäistään ylivelkaantumista laajentamalla positiiviseen luottorekisteriin merkattavia tietoja eli esityksessä mainitut osakaskohtaiset taloyhtiölainat. Taloyhtiölainat kattavat 13 prosenttia kotitalouksien velasta. Tämä on merkittävä osuus kaikista kotitalouksien veloista. On luotonantajan kannalta erityisen tärkeää tietää kattavasti luotonsaajan taloudellinen tilanne. Esityksellä lisätään positiiviseen luottorekisteriin jatkossa tiedot taloyhtiölainojen osakaskohtaisista luottovastuista. Tiedot voitaisiin luovuttaa luotonantajille yksityishenkilön luottokelpoisuuden arviointia varten. Rekisteristä voitaisiin luovuttaa tietoja myös luottomarkkinoiden valvontaviranomaisille tarpeen niin vaatiessa.

Arvoisa puhemies! Luotonantajilla on oikeus sekä velvollisuus tietää lainanhakijan kokonaisvaltainen taloudellinen tilanne. Pelkät omakohtaiset lainat ja niiden tiedot eivät riitä, jos luottoriskit on niin sanotusti piilotettu taloyhtiölainojen sisään. On myös erityisen tärkeää, ettei yhteiskuntaan muodostu luottoriskikuplia taloyhtiöiden lainojen ympärille, ja erinomaista, että tässä ylivelkaantumiseen puututaan.

Kiitan ministeri Merta asian tuomisesta saliin. Tämä on kannatettava esitys. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Piisinen, olkaa hyvä.

14.11 Jorma Piisinen ps: Arvoisa herra puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi positiivisesta luottotietorekisteristä annettua lakia ja huoneistotietojärjestelmästä annettua lakia. Esityksen tarkoituksena on mahdollistaa se, että huoneistotietojärjestelmästä siirretään positiiviseen luottotietorekisteriin taloyhtiölainojen osakaskohtaisia luottovastuita koskevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä luonnollisen henkilön luottokelpoisuuden arviointia varten. Lisäksi positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain tarkoituksena on torjua ylivelkaantumista varmistamalla luotettavien luottotietojen saatavuus erityisesti luotonantotilanteessa luottokelpoisuuden arviointia varten ja parantamalla luonnollisten henkilöiden mahdollisuuksia hallita omaa talouttaan.

Yhtiölainalla voidaan rahoittaa hyvin suuri osuus, jopa 70—80 prosenttia, asunnon velattomasta hinnasta. Tällöin myyntihinta on puolestaan hyvin edullinen velattomaan hintaan nähden. Tällaisessa asunnon rahoituksen rakenteen muutoksessa on vaarana se, että asuntovelallisen kokonaiskuva omasta velkaantumisesta ja velanhoitorasitteesta hämärtyy. Positiivisesta luottotietorekisteristä annettu laki nykyisellään ei kata luonnollisen henkilön vastuulla olevia taloyhtiölainojen osakaskohtaisia luottovastuita koskevia tietoja, ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2025 vp

luotonantajat ovat tältä osin luotonhakijan itse antaman selvityksen varassa. Luotonhakijan luottokelpoisuuden asianmukaisen arvioinnin ja asunovelallisen yhdenvertaisen kohtelun kannalta olisi tärkeää, että positiivinen luottotietorekisteri sisältäisi myös nämä tiedot.

Nykytilassa epäkohdan muodostaa myös se, että taloyhtiölainasta seuraavan velkarasitteen ilmeneminen positiivisesta luottotietorekisteristä on riippuvainen tavasta, jolla yksittäinen osakas on katsonut tarkoituksenmukaiseksi suorittaa oman yhtiölainaosuutensa yhtiölle. Niin kauan kuin osakas lyhentää osuuttaan taloyhtiölainasta pääomavastikkeen kautta, ei taloyhtiölainaa tai sen lyhennystä koskevia tietoja ole saatavissa positiivisesta luottotietorekisteristä. Sen sijaan, jos osakas ottaa henkilökohtaista lainaa maksaakseen sillä pois oman osuutensa asunto-osakeyhtiön ottamasta lainasta, tulee luotonantajan ilmoittaa osakkaan henkilökohtaista lainaa koskevat tiedot positiiviseen luottotietorekisteriin. Voimassa oleva oikeustila on siten epätydyttävä myös asunto-osakeyhtiöiden osakkaiden keskinäisen yhdenvertaisuuden näkökulmasta.

Sisällyttämällä positiiviseen luottotietorekisteriin asunto-osakeyhtiöiden lainojen osakaskohtaisia velkaosuuksia koskevat tiedot varmistettaisiin, että rekisteri on tietosisällöltään nykyistä kattavampi ja siten riittävä ja asianmukainen luonnollisen henkilön luottokelpoisuuden arvioinnin kannalta.

Arvoisa herra puhemies! Hallituksen esitys on perusteltu ja tarpeellinen. Luonnollisten henkilöiden velkamarkkina on monitahoinen kokonaisuus, ja asunto-osakeyhtiöiden yhtiölainat muodostavat siitä merkittävän osan. Nyt on syytä tuoda tämä osa näkyviin positiiviseen luottotietorekisteriin. Kiitos, ministeri Meri, tämän tuomisesta meille tänne eduskuntaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Werning, olkaa hyvä.

14.15 Paula Werning sd: Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitän ministeriä lakiesityksen selkeästä esittelystä.

Tänään käsittelemme hallituksen esitystä, jolla päivitetään positiivista luottotietorekisteriä siten, että siihen lisätään tiedot myös taloyhtiölainoista. Kyse on todella tärkeästä ja käytännönläheisestä muutoksesta, joka parantaa suomalaisten mahdollisuuksia hallita omaa talouttaan ja auttaa ehkäisemään ylivelkaantumista.

Mikä tämä positiivinen luottotietorekisteri oikein on? Se on Verohallinnon ylläpitämä järjestelmä, johon kerätään tietoa ihmisten lainoista ja tuloista. Tiedot eivät jää pelkästään perinteisiin maksuhäiriömerkintöihin, vaan rekisteri kertoo kokonaiskuvan ihmisen luotto-tilanteesta, myös silloin, kun kaikki maksut on hoidettu hyvin ja ajallaan.

Arvoisa puhemies! Moni suomalainen ei ehkä itse edes ajattele sitä, että taloyhtiölaina, joka otetaan esimerkiksi putkiremonttia varten, on todellisuudessa asunnon omistajan vastuulla. Se on kuin piilolaina. Se ei näy perinteisissä luottotiedoissa, mutta voi olla tuhansia tai jopa kymmeniätuhansia euroja. Kun tällaista tietoa ei ole saatavilla luotonantajalla, voi olla, että henkilö saa uutta lainaa lainan päälle, vaikka maksukyky ei enää sitä kestä. Se on riski niin yksilölle kuin koko rahoitusjärjestelmälle.

Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan, että nämä taloyhtiölainojen omistusosuudet eli kunkin asunnonomistajan oma vastuuosuus saadaan siirrettyä huoneistotietojärjestelmästä positiiviseen luottotietorekisteriin. Tämä tekee velkaantumisesta näkyvämmän ja auttaa tekemään vastuullisempia päätöksiä niin yksilötasolla kuin pankkienkin osalta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2025 vp

Arvoisa puhemies! On erittäin hyvä huomata, että eduskunnan talousvaliokunta on jo vuonna 2022 vaatinut ja kiirehtinyt tämän muutoksen toteuttamista, ja on erittäin hyvä, että hallitus vie tätä tärkeää asiaa eteenpäin. Me sosiaalidemokraatit kannatamme tätä esitystä. Lisäksi on hyvä, että samalla esityksellä parannetaan tietosuojaa esimerkiksi velvoittamalla pankit varmistamaan henkilöllisyys ennen tietojen hakemista rekisteristä. Näin vähennetään väärinkäytösten riskiä.

Kaiken kaikkiaan kyse on konkreettisesta parannuksesta, joka tekee taloudesta läpinäkyvämpää ja turvallisempaa meille kaikille. Hyvin suunniteltu ja toteutettu positiivinen luottotietorekisteri on yksi keino torjua ylivelkaantumista ja tukea ihmisten mahdollisuuksia pitää taloutensa hallinnassa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

14.18 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Aivan hyvä, että tällainen luottorekisteri jalostuu ja tulee paremmalle tasolle ja voidaan aidosti seurata yksityisen henkilön tai jopa perheen velkaantumista — erittäin hyvä asia. Mutta kiinnittäisin pariin asiaan huomiota. Tämä tavallinen suomalainen veronmaksaja, joka on asuntonsa ostanut, on aikamoi- sessa puristuksessa, kun häntä toki seurataan, ja käytännössähän tänä päivänä maaseutu- pankeista lainan saaminen vaikka kodin korjaamiseen jossakin Ilomantsin korkeudella on lähes mahdotonta, ei sieltä saa mitään. Ei velkaantumista tapahdu, kun ei saa velkaa. Taloa pitää uusia, ja jos jollakin semmoinen eteen tulee eikä omarahoitusta ole, niin rahaahan ei tule. Pankkien luottovaatimukset on vedetty niin tiukalle, ei onnistu.

Se, mikä tässä minua oikeastaan huvitti, arvoisa puhemies, oli tämä, että kun lukee tätä hallituksen esitystä — se on aivan hyvä esitys, ehdottomasti ministeri on oikeassa, siinä ei ole mitään moitittavaa, ja tämä rekisteri on tärkeä, kuten sanoin — niin Euroopan unionista on hauska yhteensattuma: ”Rekisterin taustalla on alun perin talouspolitiikan Euroopan unionin ohjausjakson eli EU:n vuotuisen talouspolitiikan koordinoitimenettelyn puitteis- sa neuvoston Suomelle hyväksymät vuoden 2019 maakohtaiset suositukset, joissa esitet- tiin, että Suomi vahvistaa kotitalouksien velkaantumisen seurantaa ja perustaa luottorekis- terijärjestelmän.” Hyvä, mutta kuka rupeaisi seuraamaan tätä komission toimintaa ja sitten tätä hulvatonta rahankäyttöä? Muistamme elvytyspaketin, jossa ei ollut mitään sääntöjä. Euroopan unionin tilintarkastustuomioistu- in, jossa muun muassa suomalaisia jäseniä on is- tunut aina, on nyt raportoinut, minne ne rahat menivät. Aivan järkyttävää rahankäyttöä, ei kukaan tunnu tietävän, missä rahat ovat ja kuka ne maksaa takaisin, ja pahoin pelkään, että ei maksa ollenkaan. Sitten kun tämä pieni asunnonostaja joutuu tällaisien tapahtumien jälkeen, kun pankit vetävät tiukalle luottorajat, ei voi saada luottoja... Kuten äsken sanoin, Ilomantsin korkeudella talon korjuuseen pankkilainan saanti on lähes mahdotonta. Jo kes- kisuurissakin kaupungeissa, laitakaupungilla, kerrostalon korjaaminen ei onnistu, kun lai- naa ei tule. Toimiihan se luottorekisteri tässä tapauksessa aivan oikein, mutta on pikkuisen kummallista tämä toiminta, että se pieni ihminen pannaan seinää vasten ja se todellinen iso mörkö on jossakin muualla.

Ja mitä tulee vielä näihin isoihin mörköihin, niin nyt kun tätä ilmastopolitiikkaa on tans- sittu ja energian hinnat on nostettu valtaviin pilviin, niin sähkölasku voi yhtenä vuonna olla kaksin—kolminkertainen, samoin kaukolämpölasku. Tällähän viedään siltä kotitaloudelta mahdollisuus yleensä maksaa mitään velkoja pois, saatikka sitten ostaa kotitalouteen jo- tain uutta. Kun me aina pientä veronmaksajaa kumutamme ihan oikeasti, niin pitäisikö

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2025 vp

meidän jonain päivänä ruveta vaatimaan näiltä isoilta toimijoilta, kuten Euroopan unionin komissio, jotain tolkkua tähän rahankäyttöön. Nythän sieltä on tulossa kohta SAFE-hanke meille rahoitettavaksi. En tiedä, hyväksytäänkö se. Mutta kun luen näitä ja kun pientä tavallista kodin rakentajaa tällä keinoin seurataan tarkasti — hyvä, että seurataan — niin toivon, että seuranta kiinnitetään sinne, mistä siitä todella olisi hyötyä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäkinen, olkaa hyvä.

14.21 Riitta Mäkinen sd: Arvoisa herra puhemies! Arvoisa ministeri, minäkin kiitän tästä lakiesityksestä. Pidän tätä erittäin tarpeellisena.

Positiivisesta luottorekisteristähän säädettiin viime kaudella, ja nyt nämä tehtävät täydennykset tähän lainsäädäntöön ovat kannatettavia. Ylipäättään mielestäni hyvin tärkeää on jatkaa työtä kansalaisten ylivelkaantuneisuuden ehkäisyssä. Viime kaudellahan tehtiin myös muuta lainsäädäntöä, jolla pyrittiin konkreettisesti paitsi ennaltaehkäisemään ylivelkaantuneisuutta myös sitten helpottamaan vakavien velkaongelmien parissa kamppailevien kansalaisten elämää. Hyvin tärkeä lainsäädäntö oli esimerkiksi näiden vakuudettomien luottojen täysin poskettomia korkoja koskeva sääntely, puhuttiin niin sanotuista pikavipeistä.

Erittäin tärkeää on jatkaa myös näitä tukevia toimenpiteitä, ja on esimerkiksi pidettävä huolta siitä, että Takuusäätiön toimintaedellytykset ovat kunnossa. Nämä ihmiset tarvitsevat myös esimerkiksi sosiaalista luototusta, ennalta ehkäisevää toimeentulotukea, tarvitaan myös talousohjausta ja neuvontaa, jotta nämä ongelmat eivät edelleen syvenisi. Haluan tuoda esille myös sen, että kyllä myös tämä perintökaari ja sen eteneminen edellyttäsivät edelleen myös lainsäädännöllistä selkeyttämistä.

Mutta oikeastaan tämä ylivelkaantuneisuus, vaikka tämä kyseinen lainsäädäntömuutos on todella kannatettava, on Suomessa hyvin vakava ongelma. Viime vuonna esimerkiksi maksuhäiriömerkinnät räjähdysmäisesti kasvoivat. Niitä oli ennätykselliset kaksi miljoonaa uutta maksuhäiriömerkintää pelkästään viime vuonna. Kyllähän tämä kertoo siitä, että tässä yhteiskunnassa, kun köyhyys on kasvanut, pienituloisuus on kasvanut, myös ihmisten todelliset taloudelliset ongelmat uhkaavat kriisiytyä ja syventyä, ja esimerkiksi näissä ulosottotapauksissa, maksuhäiriömerkinnöissä korostuvat nimenomaan sosiaali- ja terveydenhuollon ja päivähoidon asiakasmaksut.

Eli kun me puhutaan tästä asiasta, niin puhutaan hyvin laaja-alaisesta, monisyisestä ongelmasta ja tarvitaan hyvin paljon toimenpiteitä paitsi nimenomaan tietenkin tähän vakavien velkaongelmien ennaltaehkäisyyn, mutta sitten myös niiden ihmisten elämäntilanteiden helpottamiseen ja auttamiseen, jotka näiden traagisten kriisien keskellä painiskelevat. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

14.24 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Positiivisen luottotietorekisterin tavoitteena on myös pystyä hallitsemaan talouttaan. Ylivelkaantuminen ja sen myötä ulosottoon joutuminen voi kestää jopa läpi elämän. Suurin osa ihmisistä yrittää hoitaa ulosottovelkansa paiskimalla kahtakin työtä, mutta pienipalkkaisilla velanmaksu voi kestää kymmeniä vuosia, koska velan pääoma vähenee niin hitaasti. Jokaisen lyhennyksen laskuun lisätään toimitusmaksuja ja isoja korkoja ja paljon muuta, joten se pääoma vähenee todella hitaasti.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2025 vp

Minä tiedän, että ministeri Meri on paljon tutkinut, mitä voitaisiin tehdä ylivelkaantuneiden ja ulosotossa olevien ihmisten hyväksi, niiden, jotka todella haluavat ja yrittävät täysin palkein maksaa takaisin velkaansa, niin että olisi inhimillisempää heidän kohtelunsa. Tiedän, että pyritte siihen, ja kysynkin: Onko tiedossa jotain helpotuksia? Esimerkiksi jos ulosotto on kestänyt hyvin kauan ja korot ovat aika kovat — just mitä minä tässä aikaisemmin selitin, tämä pääoma kun lyhenee — niin onko tarkoituksena, että ihminen on koko ikänsä sitten siinä inassa? Vaikka hän onkin tehnyt sen velan, niin inhimilliset piirteet pitää ottaa huomioon.

Joitakin vuosia sitten saatiin läpi se, että kun ihminen on maksanut velkansa kokonaan, niin se nimi ei velkaantuneiden listassa ole kahta, kolmea vuotta, vaan kuukaudessa se poistuu, mikä oli valtavan hyvä edistys. Nyt kysynkin tosiaan, onko jotain tulossa tai kehitteillä, jotta ylivelkaantuneilla ihmisillä, jotka hoitavat asiaansa ja yrittävät täysin maksaa, olisi inhimillisempää ja he huomaisivat sen, että kannattaa tehdä töitä ja kannattaa pyrkiä pääsemään puhtaille vesille. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

14.27 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Vielä lisäisin edellä käyttämäni puheenvuoroon sen, että kun tämä taloyhtiö perustetaan, rakennusyhtiö rakentaa kiinteistön, vaikka nyt kerrostalon, 20 asuntoa, ja siinä on sitten myyty ne asunnot isolla velalla ja korko nousee, niin siinä on käytännössä monessa tapauksessa, ikävä kyllä, käy niin, että ehkä kymmenen osakasta, asukasta pystyy maksamaan sen kohonneen koron, ja kun taloyhtiössä pahimmillaan on 80 prosenttia taloyhtiölainaa ja 20 prosenttia omaa rahaa tai omaa lainaa jostakin muualta, niin tässä on käy sitten sillä keinoin, että nämä, jotka pystyvät maksamaan, joutuvat pahimmissa tapauksissa kantamaan vastuun myös niistä kymmenestä, jotka eivät pysty. Nythän taloyhtiöitä on mennyt jo konkurssiin paljon. Kysynkin ministeriltä: onko näitä tapauksia varten olemassa jotakin lääketta? Onhan aivan toivoton tilanne, että jos perhe on unelmoinut vaikka nyt kerrostaloasunnosta haluamallaan paikalla ja se sitten toteutuu, niin tämä katastrofi toteutuu sitten, niin kuin sanoin.

Toinen asia on sitten tämä velkaantumisen murhenäytelmä. Suomi on nyt velkaantunut korviaan myöten, ja tämä nyt alkaa olla enempi maan tapa kuin se, että se on joku poikkeustilanne, että olemme velkaantuneita kaikki — Euroopan unionin rajat kohta paukkuvat yli — ja että olemme ylivelkaantuneita niin kamalan paljon. Toivoisin, arvoisa rouva ministeri, että kun te siellä hallituksessa istutte ja päätöksiä teette, päästäisiin jonain päivänä tässä energianhinnassa johonkin järkevään lukuun. Eihän tämä näin voi jatkua, missä nyt mennään.

Viikonloppuna olin parissa yhteydessä ystäviin, jotka ovat metsäalan ammattilaisia, ja kyllä se viesti, mikä tulee suomalaisesta metsäteollisuudesta, on todella huolestuttava. Jos ne kauhuskenaariot toteutuvat, niin meillä on vaikeat vuodet edessä, ellei tähän sanomaani asiaan, kotimaisen energian tahalliseen hinnannousuun, päästä käsiksi. Tällä keinoin ei kerta kaikkiaan voi jatkaa. Semmoiset tuhannen euron sähkölaskut per kotitalous, kun sattuu ensi talvena se pakkaspäivä, voi hyvänä aika, silloin kyllä... Yhden kiireisen tiedän sillä hetkellä, hän on ulosottomies, käräjäoikeuden tuomari. Siellä on kyllä juttuja, mutta ne eivät valitettavasti tämän kansantalouden tilannetta paranna yhtään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Keskustelulle tässä vaiheessa varattu aika lähestyy nyt loppuaan. Annan ministerille vastauspuheenvuoron, 3 minuuttia, olkaa hyvä.

14.29 Oikeusministeri Leena Meri: Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitos siitä, että huomioitte sen, että tätä on pidetty ihan hyvänä laajennuksena.

Edustaja Elomalle totean, että kyllä meillä on useampiakin hankkeita oikeusministeriössä tähän liittyen, ja tämä tunnistettiin jo hallitusneuvotteluissa ja tuotiin esille sitä, että ylivelkaantumista ehkäistään, nimenomaan ylivelkaantumista. Sehän on normaalia, että ihmisillä on luottoja ja näin poispäin, mutta me tarkastelemme juuri sitä, onko jotakin parannettavaa velkajärjestelylainsäädännössä.

Lisäksi meillä oli ja on edelleen määrärahoja eri ryhmien, erityisesti nuorten, taloudelliseen, oman elämänhallinnan opastukseen, jotta nuoret ymmärtäisivät, miten rahaa tulee käsitellä. Nuorillahan on paljon myös nettipelaamista, mikä on sitten aika haasteellista.

Lisäksi tuossa puoliväliriihessä tuli kirjaus, että tarkastelemme sitä, että se pääoma tosiasiallisesti lyhenisi. Tulee paljon tietoa, että ihminen maksaa vain pelkkiä korkoja, ja ketäs se motivoi, kun se ei koskaan lyhene? Kysymys ei ole siitä, että velan saa anteeksi, totta kai ne kaikki korot maksetaan ja kaikki kulut maksetaan, mutta tulisi joku järki siihen ja että tekee mieli maksaa sitä lainaa. Sehän on kaikkien etu, koska sitten jos ihminen menettää halun ja kiinnostuksen maksaa ja masentuu sen perusteella, niin eihän sitten tosiaan kukaan velkoja saa minkäänlaisia rahoja. Me etsitään siihen nyt ratkaisua. Siihen on perinteisesti suhtauduttu vähän negatiivisesti, mutta maailmassa pitää keksiä uusia asioita, näin se menee, ja meillä on sen kanssa valmistelu meneillään. [Ritva Elomaa: Oikein hyvä!]

Ja mitä tulee noihin edustaja Hoskosen puheenvuoroihin, niin ne nyt olivat enemmän ehkä muiden toimialaa, mutta mitä nyt tulee tuohon elvytyspakettiin, niin — mitenkö minä nyt sen sanoisin — keskusta oli viime kaudella hallituksessa, kun se hyväksyttiin, ja olisipa teidän ryhmä kuunnellut teitä enemmän. Perussuomalaisethan sitä vastustivat täällä monta päivää, ja meitä sitten moitittiin siitä, että mitä te nyt täällä demokratiaa hidastatte. Te olette tässä aivan oikeassa, että siellä on kaikenlaisia ikkunaremontteja sitten rahoitettu.

Mutta jos palaan tähän esitykseen, niin haluan tuoda vielä sen, mistä minulle tulee kirjallisia kysymyksiäkin. Meillä on tosiaan maaliskuussa tullut tiedote meidän sivuille siitä, että kun tulee paljon kysymyksiä, mitä varten täältä rekisteristä ei löydy toiminimiyrittäjien ja maatalousyrittäjien kaikkia tuloja, niin tämä johtuu siitä, että tämä oli alun perinkin tarkoitettu luonnollisten henkilöiden osalta näin ja tällä hetkellä ei ole semmoista tietopohjaa, josta näitä tietoja saisi, koska ne tulot siirretään verottajan tulotietojärjestelmästä ja siellä tiedot voivat olla käyttöajankohdasta riippuen 10—22 kuukauttakin vanhoja, kun se verotus valmistuu. Elikkä nyt on hyvä huomioida se, mistä on esimerkiksi myös tietosuojavaltuutettu huomauttanut ja mikä oikeusministeriössä tuotiin esille, että kuluttajansuojalaki edellyttää, että kun kuluttajan luottokelpoisuutta arvioidaan, niin silloin täytyy käyttää myös muita tietoja — se rekisteri ei poista velvoitteita selvittää niitä tietoja. Silti etsitään keinoja, miten tähän voitaisiin päästä, mutta tämä ei tarkoita sitä, että luotonantaja voisi sitten laistaa niistä velvoitteista, mitä hänellä on, velvoitteista selvittää ihmisen todelliset tulot. Eihän se saa olla esteenä, että sieltä rekisteristä ei niitä löydy. Sitten ne selvitetään muulla tavoin. Niin on aikanaankin selvitetty. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2025 vp

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja lakivaliokunnan on annettava lausunto.